

Gazdasági Program

2019-2024

Készítette:
Battonya Város Önkormányzatának
Képviselő-testülete

Tartalomjegyzék

Bevezető	3
Helyzetelemzés.....	4
A település elhelyezkedése, rövid története	4
A település értékei	6
Természeti környezet.....	6
Épített környezet.....	6
Demográfiai mutatók.....	11
A település infrastrukturális helyzete	11
Településszerkezet.....	11
Vállalkozási tevékenységet végzők összetétele.....	13
Önkormányzat által ellátott feladatok.....	14
Intézményhálózat.....	15
Gazdasági helyzet	16
SWOT analízis.....	18
Fejlesztési koncepció.....	19
Fejlesztési alapelvek	20
Stratégiai fejlesztési célok.....	21
Fejlesztési célok, elképzelések	21
Ipar, mezőgazdaság.....	21
Munkahelyteremtés, foglalkoztatás elősegítése.....	21
Településfejlesztés	22
Közszolgáltatások biztosítása, színvonalának javítása	23
Helyi adópolitika célkitűzései.....	24
Turizmus	24
A megvalósítás mechanizmusa.....	26

Bevezető

A gazdasági program elkészítéséről Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. évi törvény 116. §-a rendelkezik. A gazdasági program a képviselő-testület megbízásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól. A gazdasági program az önkormányzat részére helyi szinten határozza meg mindazon célkitűzéseket, feladatokat, amelyek a költségvetési lehetőségekkel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével - a megyei területfejlesztési koncepcióhoz illeszkedve - az önkormányzat által nyújtandó kötelező és önként vállalt feladatok biztosítását, fejlesztését szolgálják.

Battonya Város gazdasági programja a 2019-2024 közötti időszakot öleli fel, a benne foglaltak olyan irányelv-gyűjteménynek tekinthetők, melynek megvalósítását Battonya Város Önkormányzat Képviselő-testülete célul tűzte ki. Az államháztartás jelenlegi kondíciói, a neheztülő költségvetési adottságok folytán a végrehajtás ütemezését az éves költségvetések tartalmazzák.

A program célja, hogy belátható időtávban a helyi közösségek partnerségében, összefogásán alapulva olyan lehetőségeket tárjon fel, amelyek megvalósításával Battonya stabilizálása és fejlődése biztosítható.

A gazdasági program megtalálható Battonya város honlapján (www.battonya.hu), a Polgármesteri Hivatal titkárságán, továbbá a Battonyai Városi Könyvtárban.

Helyzetelemzés

A település elhelyezkedése, rövid története

Battonya Magyarország dél-keleti részén, Békés megyében, azon belül a Mezőkovácsházai járásban található. Az Alföld és a békés-csanádi löszhát déli részén fekszik, a Száraz-ér (Maros mellékfolyója) két partján elterülő település. A felszín arculatát az Alföld peremén lerakódott Maros folyó törmelékkúpja határozza meg. Éghajlata kontinentális jellegű, amelyet helyenként óceáni, illetőleg mediterrán hatások enyhítenek, vagy a kelet-európai hatások szigorítanak. Az uralkodó szélirány észak-keleti, nyáron észak-nyugati.

Battonyát az országos főútvonalak elkerülik. Közúton a legközelebbi várostól (Mezőhegyes) 14 km, a megyeszékhelytől (Békéscsaba) 62 km távolságra van. Az országos vasúthálózatba egy mellékvágánnyal kapcsolódik, 1995-től közúti határátkelőhellyel rendelkezik.

A kora Árpád-korban már kerek temploma volt, melyet a város határában végzett régészeti kutatások igazolnak. A tatárjárás idején a település teljesen elpusztult, majd öt kisebb település keletkezett, amely Hunyadi János tulajdonában volt, majd a Hunyadiak vitézei és annak családjai laktak itt. 1566-ban Battonya is török kézre került, majd megsemmisült. 1640-től a csanádi török helyőrség parancsnoka szerbeket telepített be, de a későbbi török elleni háborúkban elmenekültek. Az 1718-as újraterelést a bécsi udvar irányította. 1734-ben már 103 család (84 szerb, 13 magyar, 6 román) élt a településen. 1837-ben Battonya mezővárosi rangot kapott. A település akkori fejlődését jelentősen előmozdította kedvező földrajzi fekvése (Pest-Arad közötti vonal), továbbá a vasútvonal kiépítése is. A kiegyezés után Csanád vármegye járási székhelyeként, továbbá Makó után a második legnagyobb településeként jelentős fejlődésen esett át. Kulturális és társadalmi élete kiemelte a körülötte elterülő és főleg mezőgazdaságból élő falvak közül. A Trianoni béke megkötése után a település az ország közepéről a perifériára került. Vonzáskörzetének egy részét elvesztette, megszűnt a kapcsolat a legnagyobb felvevőpiaccal, Araddal is. A lendületes fejlődés megállt, stagnált. A település 1950-ig megmaradt járási székhelynek, de 1950 után – a megyerendezés eredményeképpen – Békés megyéhez került és a mezőkovácsházi járásba osztották be.

A mezőgazdasági termelés kivételével szinte minden más ipari és gazdasági tevékenység elsorvadt, a területi közigazgatás szerepét Mezőkovácsháza vette át. Korábbi kiemelt szerepét Battonya egyedül a közoktatás és a térségi törvénykezés szintjén őrizte meg. Az egyéni gazdálkodás gyakorlatához szokott mezőgazdasági termelők két hullámban éltek meg a mezőgazdaság központi átszervezését. Az 1950-es, illetve az 1960-as nagyüzemi átszervezés közül az utóbbi eredményezett pozitívabb változásokat. A termelőszövetkezetek legeredményesebb működése a 1975 és 1985 közötti időszakra tehető. A lakosság folyamatos fogyásának megállítására kisebb-nagyobb ipari beruházásokkal, ugyancsak ebben az időszakban történtek próbálkozások.

A lakosság ellátásában fontos szerep jutott a kereskedelmi és értékesítő szövetkezeteknek, amelyek nemcsak helyi, hanem olykor térségi ellátást is teljesítettek. Az 1960-as éveket megelőző eredményes kőolaj- és földgázkutatások után a település közigazgatási területén megindul és jelenleg is tart a kőolaj- és földgáztermelés. Az itt kitermelt nyersanyagot továbbszállítják feldolgozó központokba, ezért a település közigazgatási területén minimális a kitermeléshez kapcsolódó eszközállomány és foglalkoztatotti létszám. Mind a földgáztermeléssel párhuzamosan kiépülő települési gázellátó-, mind az időközben kiépített ivóvíz- és úthálózat, továbbá az intézményrendszer kialakulása és fejlesztése eredményeképpen a település 1989-ben újra visszanyerte városi rangját.

Az 1989-es rendszerváltást követő időszak első éveiben a településen még nem indult meg a további fejlődés. Az időközben bekövetkező tulajdonjogi változások – alapvetően tőkehiány, zavaros piaci és értékesítési nehézségek miatt – jelenleg még nem eredményeztek fellendülést. Jelentősnek mondható a munkanélküliek száma (a kistérség más településeihez mérten igen magas), továbbá lakosságszámhoz arányosítottan a közfoglalkoztatottak száma is, a település befektetőkre vár. A város jelentős erőfeszítéseket tett az elzártság és elhagyatottság leküzdése érdekében, és azért hogy helyreállítsa a korábban létező kapcsolatait. Így került sor a Battonya és Tornya (Turnu) közötti közúti határátkelőhely megnyitására.

Területe: 145,71 km²

Battonya városának testvértelepülései:

- Beocsin (SRB)
- Lippa (RO)
- Pécska (RO)

A település értékei

Természeti környezet

1. Gulyagyep
2. Tompapusztai-lőszpusztagyep
3. Száraz-ér
4. Kunhalmok: Balta-kereszt-halom, Battonya-halom, Cikó-halom, Cívis-halom, Hármashatár-halom, Líviusz-halom, Ótemető-halom, Sánka-halom, Szionda-halom, Szőlőskert-halom, Temető-halom, Tompa-halom, Vadaszán-domb, Vranissova-halom
5. Termálvíz
6. Sziondai gyep
7. Tompapusztai öregtölgy
8. Cigányka-ér

Épített környezet

Battonya építészeti értékei több évszázados múltra tekintenek vissza. A hagyományos építészet jellemzői közül több lakóépület és középület őrzi még a településre jellemző, hagyományos építészeti vonásokat, valamint jelentős számú hagyományos utcakép maradt fenn. A központ hagyományos beépítésű területein a mezővárosi építészet sajátosságai keverednek a falusias építési hagyományokkal, a külső lakóterületek jellege inkább falusias.

Településünket gazdasági, társadalmi és kulturális élete kiemelte a környező települések közül; életteli, nyüzsgő város volt. A kiegyezés utáni évtizedekben sorra emelkedtek a szebbnél-szebb épületek a település központjában, kialakult a város mai arculata. Ezek az emblematikus épületek ma is léteznek:

- Városháza (Műemlék épület)

A községháza 1859-ig egy szűk épületben kapott helyet, majd a régi helyén szép, díszes épületet emeltek, amit 1886-ban Grósz Izsák kereskedő bővített ki szárazkapuval, üzlethelyiséggel, pincével, 2 szobával és konyhával. 1910. december 24-én, az összes battonyai hitfelekezet lelkésze által került felszentelésre a ma is látható emeletes, villanyvilágítással ellátott, szecessziós stílusú városháza épülete. Az utcai homlokzatra villanyvilágítással ellátott tűzfigyelő őrtornyot építettek. A földszinten üzlethelyiségek, az emeleten pedig a hivatal irodái kaptak helyet. A terveket Fodor és Reisinger aradi építészmérnökök készítették.

- Korona szálló (Műemlék épület)

Az épület a város főterén, a városháza közvetlen szomszédságában található. A tér legdíszesebb, neoreneszánsz stílusban épült emeletes épületét alapvetően szállodai és vendéglátási célra építették az 1800-as évek végén. Magastetős kialakítású, emeleti középrészében egy kb. 150 fő befogadására alkalmas díszterem található, melynek festett mennyezetét Schöffler Mátyás helyi szobafestő készítette. Az oldalfalakat hatalmas velencei tükrök díszítik. A nagytermet elsősorban bálók megrendezésére használták, de színi előadásoknak is helyet adott. Az épület oldalszárnyai által közrefogott, napfénytetővel védett terasz a földszinti kaszinó, majd presszó helyiségei mellett, tavasztól őszig szép színfoltja volt a városnak. A Korona Szálló földszinti helyiségeiben, a századforduló elején boltok és üzletek sorakoztak, például Geller Ferenc vegyeskereskedése, Hirschler Ármin Első Battonyai Temetkezési Vállalata és Schwimmer Sándor férfi-női divat és rövidáru üzlete. A 20. század közepén a Hangya Szövetkezet is ebben az épületben működött, majd több évtizeden keresztül a Battonya-Dombegyház és Vidéke ÁFÉSZ irodai és kereskedelmi célokra használta. A rendszerváltást követően az épület az önkormányzat tulajdonába került.

- M.kir. pénzügyőrség, adóhivatal és csendőrség (Helyi védelem alatt álló épület)

Az 1901-ben épült díszes épületben kapott helyet a Magyar Királyi Adóhivatal, a Magyar Királyi Pénzügyőrség, valamint a Magyar Királyi Csendőrség hivatala. A földszintes, U alakú épület szimmetriáját a két íves kapubejáró is kihangsúlyozza, a főpárkánya feletti díszes oromzati attikák pedig impozánssá teszik. A 20. század második felében a Petőfi TSZ és a Dózsa TSZ székháza volt, jelenleg az épület egyik része magántulajdonban van, a másik része a Dózsa Zrt. irodaháza.

- Lakatos kúria – Molnár-C. Pál Emlékház (Helyi védelem alatt álló épület)

A somollyai Lakatos család építette a historizáló stílusjegyekkel bíró kúriát az 1890-es években. Az első tulajdonos Dr. Lakatos Árpád battonyai ügyvéd volt, aki szerkesztője az első battonyai újságnak, amely 1891. február 1-jén jelent meg „*Battonya és környéke*” néven. A kúria főhomlokzatán posztamensekről indított toszkán pilaszterek, az ablakok között posztamensekről indított ión féloszlopok láthatóak. A keretelt, könyöklővel ellátott ablakok felett férfifejes díszítést alakítottak ki, amelyet kör alakú vakolatdíszek öveznek. A középrizalit felett timpanon emelkedik, mély tükrében gazdag díszítés látható, középen a családfő monogramjával (L.A.) A főhomlokzat bal széléhez növényi motívumokkal díszített, szecessziós jellegű kovácsoltvas díszkapu kapcsolódik.

- Községi Polgári Iskola (Helyi védelem alatt álló épület)

Mátéffy Lajos battonyai ügyvéd és főszolgabíró által 1902-ben vetődött fel a gondolat egy polgári iskola létesítésére, ami csak 10 év múlva valósult meg Fodor Manó főjegyző közbenjárásával. Az 1912-es év elején a képviselő-testület elfogadta az épület tervét, amelyet Tabakovits Emil aradi építész készített. Az iskola nagyon gyorsan elkészült, hála Fábíán József aradi építész munkájának. Az első tanévben szeptember 23-án indult meg az oktatás 82 tanulóval. A szecessziós stílusban épült emeletes, utcai díszkerttel ellátott épületben 1947-ig működött a polgári fiúiskola, majd ugyanettől az évtől – az országban az elsők között – indult gimnáziumi oktatás és szakképzés az épület falai között.

- Szentháromság plébániatemplom (Helyi védelem alatt álló épület)

Az első egytornyú templomot a mai állapotának megfelelően Szóts Imre budapesti és Pozsonyi László szegedi építészmérnökök tervei alapján 1934-1938 között, Klivényi Lajos prépost-plébános szervezésével, a battonyai hívek anyagi hozzájárulásával építették át. Ma a templom kéttornyú, kereszthajós, hossza 56 m, szélessége 13,5 m, belmagassága 16,5 m, a tornyok magassága 32 m. A liturgikus belső teret és a szembemiséző oltárt Dominek György pap, iparművész tervezte és építette. A környék legnagyobb és legimpozánsabb, neobarokk stílusban átépített temploma szép és egységes arányaival, a román stílus elvegyülésével egyszerűséget és békességet áraszt. A templom belső tere harmonikus és szépen díszített. A hármasszárnyú oltáron a templom védőszentje látható, amelyet Molnár-C. Pál battonyai születésű festőművész készített. A templomnak egy igen szép hangú – Reiger cég által gyártott, 1824 síppal megépített – három manuális, 32 regiszteres orgonája van.

- Szerb templom (Műemlék épület)

A templom a város legrégebbi műemlék temploma. Egytornyos, egyhajós, keresztelő helyiséggel, nyugati oldalán kórus elhelyezését biztosító karzattal kialakított. Hossza 31 m, szélessége 112 m, a torony magassága a kereszttel együtt 30 m. A templom az ortodox templomokra jellemző hármastagolású (oltár, férfi és női templomtér). A karzatra a főbejárat mellől indított csigalépcsős feljárón keresztül lehet eljutni. A templom kb. 300 hívő befogadására alkalmas, ebből 146 az ülőhely. Az ülőhelyek a hívő által megváltható faragott faszékek, melyek közt figyelemreméltó a díszesen faragott püspöki szék. Az oldalfalakon és a mennyezeten bibliai jeleneteket ábrázoló falfestmények láthatók. A templom belterében számos régi egyházi lobogó található. A templom legszebb része az ikonokkal gazdagon díszített, mívesen faragott ikonosztázion. Az ikonfal elkészítésének ideje az 1820-as évekre tehető. Az ikonográfiája 5 zónából tevődik össze.

- Szent György román ortodox templom (Helyi védelem alatt álló épület)

A templom egytornyos, egyhajós kialakítású. A hívők által bérelhető, faragott faszékek mellett említésre méltó a díszesen faragott Isten anyja trónja és az oltár jobb és bal oldalán elhelyezkedő pulpitusok. A bútorzathoz sorolhatók a templomi lobogók, melyek közül számos igen régi és értékes darab. 1932-ben Simonka György templomi festő a belső teret bibliai jeleneteket ábrázoló festményekkel festette újjá. A templom legértékesebb része az oltári ikonosztázion, melyet 1908-ban egy orávitzaai szobrász és a karánsebesi B. Delliomini festette. A képi díszítés négy zónába, illetve kazettába beépítve 37 kompozícióból áll. A templom középtengelyében védőszentjének nagy méretű ikonja „Szent György a sárkánnyal” áll. Az Isten Anyja trónja felett 1836-ból származó, festett ikon látható. Értékes dísz a templomnak a közepén elhelyezkedő, kézzel készített, csiszolt kristályos függő gyertyacsillár.

- Református templom (Helyi védelem alatt álló épület)

1883-ban épült és még abban az évben fel is szentelték. A hajó felületét páros, vájatos piaszterek tagolják, így érvényesül a fény-árnyék hatás. A piaszterek között magas üvegablakok vannak, íves kiképzéssel. A templom belső tere puritán. A padok fehérre festettek. Szép míves csillár világítja meg a templombelsőket. A belső díszítést zöld, rovátkált piaszterek képezik. A piaszter fejezetek nagyon egyszerűek, díszítés nélküliek. A szószékkel szemben van a karzat. Itt egy orgona áll, ezt ma is használják.

- Battonyai Tájház (Helyi védelem alatt álló épület)

Battonyán, a várost kettészelő Száraz-ér kanyarulatában több mint száz évvel ezelőtt épült fel egy parasztház. A ház a városközpont közelében, de mégis egy elszigetelt, nyugodt, csendes helyen található, ahol a kilátogató emberek kiszakadhatnak a mai rohanó élet mindennapjaiból és aktív pihenés részesei lehetnek.

Az épület az 1882-es kataszteri térképen már jelölve van, tehát közel 140 éves. A parasztház észak-dél irányban terül el a hozzá tartozó hét kvadrátos telken, hosszú tornáca kelet felé nyitott. Az utcafronton és a keleti homlokzaton a régi, aprócska hatszemes ablakok láthatók. Az épület a hármasszobás (szoba–konyha–szoba) alföldi háztípusba tartozik. Középen a pitvaros konyhában található az egyik legérdekesebb és legértékesebb építészeti eleme, a szabadkémény. A konyha mennyezetébe épített füstelvezető rendszer – amely gyakori hozzátartozója volt a parasztházaknak – ma már csak ritkán figyelhető meg eredeti állapotában. Az utcafrontra néző szobában eredeti állapotában látható a karóvázis szerkezetű búbos kemence, melyet alul fehérre meszelt ülőrész, a padka ölel körül. A sárból és agyagból épített takaréktűzhely a hátsó szobában található. Talán ez a helyiség eredetileg kamraként funkcionált és csak később, a takaréktűzhely építése után lett lakószoba.

Demográfiai mutatók

a) Születések, halálozások számának alakulása

Év	Születések száma (fő)	Halálozások száma (fő)
2015.	54	123
2016.	46	122
2017.	44	128
2018.	41	95
2019.	52	106

b) Népesség kor szerinti megoszlása 2020. január 1-jén

Kor szerinti csoportosítás	Fő
0-2 év	159
3-5 év	184
6-14 év	497
15-18 év	253
19-60 év	3307
61-	1526
Összesen:	5926

Korcsoport	Fő	Megoszlás %-a
Gyermek és fiatalok	840	14%
Munkaképes korú	3560	60%
Időskorú	1526	26%
Összesen:	5926	100%

A születések számának csökkenése, valamint az átlagos élettartam meghosszabbodása miatt a népesség korösszetétele a településen gazdaságilag egyre kedvezőtlenebb.

A település infrastrukturális helyzete

Településszerkezet

Battonyán az ovális formájú belterületet nagy kiterjedésű, mezőgazdasági területek veszik körül. Három országos mellékúton lehet elindulni az egyes települések felé, melyek cikkekre szabdalják a külterületet, illetve Románia felé halad a negyedik útvonal, mely fontosabb közlekedési útvonalnak számít. A település sík területen fekszik, csak a horgásztavak és vízfolyások, valamint az elszórt erdőfoltok a meghatározóak. Battonya szerkezeti elrendezését

a XIX. század elején osztrák mérnökök tervezték. Az utcák merőlegesek egymásra, a tömbök nagyjából azonos méretűek. Ezt a rendszert csakis a Királyhegyesi-Száraz-ér kacsaringós vonala bontja meg. A kialakult háztáji gazdálkodás a település szerkezetére nagy befolyással bírt, az arculati jellemzőket a mai napig magával hordozza a település. A szabályos tömbökön belül többségében azonos méretű telkek találhatók.

Közösségi közlekedés

A Mezőkovácsházai járáson belüli autóbusz-kapcsolatok és követési idők és járatsűrűségek kielégítőbbek, mint a járás települései és a megyeszékhely között. A településről a legjobb viszonylat Mezőhegyes irányában van. Mezőhegyesre napi 12 db, Mezőkovácsházára napi 8 db buszjáratral lehet eljutni Battonyáról. Regionális autóbusz-közlekedés szempontjából a térség helyzete nem kedvező. A térségi közlekedés nehézkes, Battonyáról Békéscsabára napi 3 közvetlen járat indul, átszállás nélkül, majdnem két órás menetidővel. Átszállással történő utazás során nagyobb a lehetőség a Békéscsabára utazók számára, hiszen Orosházán, Gyulán, Mezőkovácsházán, Eleken vagy Lökösházán is átszállhatnak, viszont az átszállás során a menetidő 1,5 és 2,45 óra közötti ingadozik. Battonya belföldi vasúti kapcsolatát a Mezőhegyes-Battonya vasútvonal biztosítja. A regionális vasúti kapcsolatot Mezőhegyesen át biztosítja a Békéscsaba-Kétegyháza-Mezőhegyes-Újszeged vasútvonal egyvágányú vonala. A megyén belüli vasúti összeköttetést szintén Mezőhegyesen át a Mezőtúr–Orosháza–Mezőhegyes vonal biztosítja. Békéscsaba, a megyeszékhely kb. 2 óra alatt érhető el vasúton.

Városi úthálózat

A településen áthaladó országos összekötő utak képezik a település fő gyűjtőút-hálózati elemeit. Az országos közutakhoz és a gyűjtő utakhoz kapcsolódnak a település mellékutcai. A főutakon és a gyűjtő utakon kívül a lakóutcák általában szélesek, szabályozási szélességük nagy, viszont a belterületi aszfalozott utak kiépítettsége nem éri el az 50%-ot. A város úthálózata 97 km hosszú a Magyar Közút adatszolgáltatása alapján, aminek a jelentős része önkormányzati tulajdonú. Kivételt képeznek a Magyar Közút kezelésében lévő országos utak, illetve a magánutak.

Szilárd és folyékony hulladék kezelése

Battonya közigazgatási területén a közszolgáltatást a DAREH Hulladékgazdálkodási Zrt. alvállalkozója, a TAPPE Hulladékgazdálkodási és Köztisztasági Kft. végzi. A kommunális hulladékot a békéscsabai hulladéklerakó telepre szállítják, ahol válogatás után csak az újra nem hasznosítható szemét kerül lerakásra. Sajnos a település azon utcáiban, ahol nincsen aszfaltozott út, a szolgáltató nem minden esetben szállítja el a lakosság által kihelyezett kommunális hulladékot. A szelektív hulladékgyűjtés is működik településünkön, kiosztásra kerültek az ún. „sárga” kukák, amelyben papír, műanyag és fém hulladék gyűjtésére van lehetőség. A szelektív hulladékot havonta egyszer szállítják el. A nem komposztáló lakoságnál keletkezett zöldhulladékot is elszállítják az arra kijelölt napokon. Településünkön évente kétszer (tavasszal és ősszel) van lomtalanítási akció.

Európai uniós forrásból, 2018 és 2020 között valósult meg Battonya város szennyvízelvezetésének és tisztításának bővítése, valamint korszerűsítése projekt. A pályázat keretében elvégzett előzetes vizsgálatok alapján megállapították, hogy a meglévő beton és ac. vezetékek általánosan rossz állapotban voltak. A hálózat állapotának ismeretében determinálták, hogy a fennálló probléma a meglévő hálózat egyes elemeinek rekonstrukció alá vonásával már nem orvosolható gazdaságosan, így a település teljes területén új szennyvízcsatorna hálózat került kiépítésre. Megépült egy korszerű szennyvíztisztító telep, valamint megtörtént a szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése és a hálózatra történő rákötés lehetőségének biztosítása a település teljes lakossága részére. A szakszerű tisztítás révén a környezetterhelés csökkentése és egészségesebb lakókörnyezet valósult meg településünkön.

Vállalkozási tevékenységet végzők összetétele

Vállalkozási tevékenység formái	db
Társas vállalkozások	152
Egyéni vállalkozók	123
Östermelők	385
Aktív kereskedelmi üzlet	135
ebből vendéglátás	11
ebből nagykereskedelem	4

Önkormányzat által ellátott feladatok

Az önkormányzat által ellátott kötelező feladatok:

- településfejlesztés, településrendezés;
- településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
- a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
- egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások;
- környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
- kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; előadó művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
- szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
- lakás- és helyiséggazdálkodás;
- a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
- helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
- honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
- helyi adóval, gazdaság szervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
- a kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
- sport, ifjúsági ügyek;
- nemzetiségi ügyek;
- közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
- hulladékgazdálkodás;
- víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

Az önkormányzat által önként ellátott feladatok:

- felsőoktatási intézményben tanulók ösztöndíj támogatása (Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszer működtetése)
- Strandfürdő üzemeltetés támogatása
- vállalkozói tevékenység (termőföld hasznosítás)
- mezőőri szolgálat
- egyesületek, civil szervezetek, szerveződések tevékenységének segítése, támogatása, (közhasznú társadalmi szervezetek támogatása, időskorúak támogatása, kisebbségi jogok érvényesülésének támogatása, helyi sportfeladatok és sportrendezvények támogatása, helyi kultúra támogatása)
- egészségügyi szakellátás (fizioterápia, labor működtetése)
- városnap megvalósítása
- Biztos Kezdet Gyerekház működtetése
- bűnmegelőzési feladatok (helyi közbiztonság erősítése, térinformatikai rendszer támogatása)
- idegenforgalmi tevékenység, történelmi múlt ápolása
- önkormányzatok közötti partnerség erősítése
- nemzetközi kapcsolatok ápolása

Intézményhálózat

A kötelezően ellátott és az önként vállalt feladatok ellátásához rendelkezésre álló intézményi struktúra:

Önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv:

- Battonyai Polgármesteri Hivatal

Vállalkozásba átadott intézmények:

- Művelődési Ház és a Molnár-C. Pál Emlékház

Önállóan működő költségvetési szervek:

- Egészségügyi és Szociális Ellátó Szervezet
- Városellátó Szervezet
- Battonyai Városi Könyvtár

Gazdasági helyzet

Battonya városának költségvetési szerkezete (Kiadások)

kiadások (ezer Ft-ban)	2020 előirányzat	2019	2018	2017	2016	2015
Személyi juttatások	582 426	587 467	559 501	569 864	516 808	527 750
<i>ebből KÖZMUNKA</i>	208 333	223 715	243 489	262 715	259 625	283 313
Munkaadókat terhelő járulékok	85 493	91 561	89 739	97 439	106 023	105 590
<i>ebből KÖZMUNKA</i>	18 611	22 332	24 623	30 610	35 529	40 043
Dologi kiadások	342 893	316 329	311 238	351 556	295 989	317 825
<i>ebből KÖZMUNKA</i>	43 676	44 069	31 032	66 868	47 486	39 770
<i>ebből hitelúj (fejlesztési hitel)</i>	1 780	1 110	63	0	0	0
Ellátottak pénzbeli juttatásai	12 000	9 258	13 045	17 031	26 689	53 639
Egyéb működési célú kiadások	65 409	38 746	37 133	50 900	32 386	64 201
Beruházások	28 821	17 457	24 484	23 551	36 633	38 070
<i>ebből KÖZMUNKA</i>	5 000	6 269	8 866	8 072	5 581	13 712
Felújítások	8 770	14 291	19 655	13 223	15 603	1 985
<i>ebből KÖZMUNKA</i>	0	2 316	3 693	1 822	6 454	0
Egyéb felhalmozási célú kiadások	1 367	1 061	1 016	2 214	6 939	1 502
Finanszírozási kiadások	17 333	12 365	12 826	12 452	11 997	10 566
	4 560	0	0	0	0	0
	12 773	12 365	12 826	12 452	11 997	10 566
Kiadások összesen	1 144 512	1 088 535	1 068 637	1 138 230	1 049 067	1 121 128

Battonya városának költségvetési szerkezete (Bevételek)

Bevételek (ezer Ft-ban)	2020 előirányzat	2019	2018	2017	2016	2015
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	739 077	729 086	750 237	782 816	759 195	823 580
<i>állami támogatás a költségvetési tv. alapján</i>	378 160	366 824	366 532	355 625	352 404	373 299
<i>egyéb állami támogatások</i>	360 917	362 262	383 705	427 191	406 791	450 281
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	0	167	2 161	116	5 053	2 639
Közhatalmi bevételek	217 700	188 825	171 549	157 564	144 747	148 508
Működési bevételek	124 140	106 129	115 544	132 622	131 655	169 855
Felhalmozási bevételek	2 500	5 406	9 853	9 321	5 518	46 583
Működési célú átvett pénzeszközök	78	143	78	1 237	1 578	1 578
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	3 550	1 097	1 314	2 936	2 524	22
Finanszírozási bevételek	46 819	123 293	82 711	118 382	104 354	42 826
<i>Fejlesztési célú hitelfelvétel</i>	10 000	40 000	0	0	0	0
	12 500	12 773	12 365	12 826	12 452	11 997
<i>előző évi maradvány</i>	24 319	70 520	70 346	105 556	91 902	30 829
Bevételek összesen	1 133 864	1 154 146	1 133 447	1 204 994	1 154 624	1 235 591

SWOT analízis

A célkitűzések megalapozásához a Város környezeti, társadalmi és gazdasági állapotának értékelése alapján szükséges meghatározni a főbb fejlődési, fejlesztési irányokat. Ennek egy jól bevált módszere az ún. SWOT analízis, amely a belső és külső tényezők alapján vizsgálja az adott állapotot és meghatározza a kitörési irányokat.

Erősségek

- jó minőségű termőföld
- természeti adottságok
- gyógyvíz
- a határ és Arad közelsége
- jó levegő, csendes kisváros
- nemzeti sokszínűség
- aktív civil közösségek

Gyengeségek

- munkahelyek hiánya
- fiatalok elvándorlása
- az időskorúak egyre magasabb aránya
- hátrányos helyzetű családok és gyermekek növekvően magas száma
- elhivatottság hiánya
- forráshiány
- önkormányzati épületek rossz állapota
- a rossz tömegközlekedés ellehetetleníti az esetleges vidéki munkavállalást

Lehetőségek

- turisztikai vonzerő növelése
- falusi szálláshelyek
- felnőttképzés
- gyógyvíz-gyógyturizmus
- nemzetiségek
- helyi befektetések, beruházások ösztönzése
- foglalkoztatottság növelése
- pályázati források igénybevétele
- Száraz-ér, mint az öntözéses mezőgazdasági kultúrák létrehozásának alapja
- jelentős kőolaj és földgáz vagyon

Veszélyek

- elöregedő település
- fiatalok motivátlansága
- elvándorlás
- igénytelenség
- munkanélküliség fokozódása, az alacsony képzettségű réteg növekedése
- egészségügyi ellátás

Fejlesztési koncepció

A helyzetelemzés során feltáráásra került a település jelenlegi helyzete, felszínre kerültek a város gyenge és erős pontjai, valamint a lehetőségek és esetleges veszélyek, melyek alapvetően meghatározzák a jövő fejlesztési elképzeléseit. Battonya Város Önkormányzatának gazdasági programja olyan stratégiai jellegű célokat tűz ki, melyek megszabják az önkormányzati döntések irányát, megfogalmazzák azokat az elképzeléseket, amelyek szervesen illeszkednek céljaihoz, és amely célok eléréséhez, megvalósításához a képviselő-testület meg kívánja teremteni a szükséges anyagi forrásokat. Az önkormányzatok helyzete, feladatrendszere, belső működése az elmúlt években megváltozott. Számos feladat, hatáskör került más szintre, a közigazgatás rendszerébe bekerültek a járáások, az oktatás szervezésébe pedig településünkön a történelmi egyház is. Azonban ez közel sem jelenti azt, hogy az önkormányzatoknak kevesebb feladata lenne, hanem más jellegű, a helyi, települési feladatok és az ehhez kapcsolódó központi elképzelések végrehajtása és ennek megszervezése került előtérbe, mindezek Battonya Város Önkormányzatát még szigorúbb gazdálkodásra kényszerítik. Az új képviselő-testület első döntései között szerepelt a képviselői-, bizottsági- és alpolgármesteri tiszteletdíjak jelentős csökkentése, továbbá a mezőöri járulék megemlése a 2020-as évtől. Azonban nagyságrendi bevételnövekedést saját erőből nem lehet elérni, a gazdaság szereplői a fejlődést tekintve stagnáló helyzetet mutatnak. Törekedni kell az önkormányzat pénzügyi stabilizációjára, de a fejlesztések jelentős része kizárólag pályázati forrásból oldható meg.

A jelen gazdasági programban meghatározott célok, elképzelések csak abban az esetben tudnak megvalósulni, ha az Önkormányzat biztosítani tudja a szükséges anyagi eszközöket, valamint a vagyont.

Fejlesztési alapelvek

Battonya Város Önkormányzata a stratégiai célok megvalósításához a következőkben rögzíti az általánosan érvényesítendő fejlesztési alapelveket:

- szemléletváltás
- stabilizáció
- a fejlesztések, beruházások megvalósítása során a leggazdaságosabb megoldás kiválasztása
- a gazdasági környezet és a regionális kapcsolatok élénkítése
- civil szervezetek közéleti szerepének és társadalmi kohéziós funkcióinak erősítése
- az idegenforgalmi adottságok hatékonyabb kihasználása
- a település lakosságszámának szinten tartása, a fiatalok itt maradásának elősegítése
- nyilvánosság biztosítása, kommunikáció javítása

Stratégiai fejlesztési célok

Fejlesztési célok, elképzelések

Ipar, mezőgazdaság

- az Önkormányzat szorgalmazza egy helyi gazdakör létrehozását, továbbá új növény kultúrák meghonosítását a mezőgazdaságban és az erre épülő, nagyobb hozzáadott értéket teremtő tevékenységek kialakítását
- gazdálkodó vállalkozók, mezőgazdasági őstermelők támogatása, pályázatfigyelés, pályázatíró iroda létrehozása, ösztönzés munkahely teremtésre
- együttműködés a környező települések önkormányzataival, gazdasági szervezeteivel, lehetőségeink és adottságaink együttes kihasználása érdekében, tapasztalatcsere

Munkahelyteremtés, foglalkoztatás elősegítése

A munkanélküliség ellen küzdeni kíván az Önkormányzat, mivel a munkanélküli családokban romlanak az életkörülmények, az életminőség, továbbá az Önkormányzat szociális kiadásai is emelkednek a támogatások, segélyezések miatt.

A munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése céljából az Önkormányzat:

- figyelemmel kíséri a közfoglalkoztatási program pályázati lehetőségeit
- a közfoglalkoztatási programok megvalósítása érdekében együttműködik a Békés Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Osztályával
- A közmunkaprogram keretében, a helyi kertészetben megtermelt zöldségfélék további hasznosítása céljából keresi a lehetőséget egy feldolgozó üzem létesítésére,
- tanulmányi ösztöndíjrendszert alakít ki
- megbecsüli a helyi vállalkozókat, akik munkát és ezáltal megélhetést biztosítanak az itt élők számára (vállalkozóbarát önkormányzat)
- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez igyekszik kedvező feltételeket teremteni
- a vállalkozók ösztönzése új munkahelyeket létrehozó és nagyobb értéket teremtő, a szolgáltatások színvonalát emelő tevékenységek felé

Településfejlesztés

Az Önkormányzat településfejlesztési politikájának célkitűzése, hogy az önkormányzati vagyon a képviselő-testület ciklusa alatt tartósan ne csökkenjen, továbbá olyan fejlesztések valósuljanak meg, amelyek a település jövőjét, hosszú távú fejlődését szolgálják.

A településfejlesztés célkitűzései:

- a nyilvánosság biztosítása érdekében a város honlapján és a város facebook oldalán is naprakész információkkal tájékoztatja az Önkormányzat a város lakosságát
- a településrendezési terv áttekintése, felülvizsgálata (ehhez pályázati forrás keresése)
- önkormányzati épületek karbantartása, felújítása (Polgármesteri Hivatal, Könyvtár, Művelődési Ház, ESZESZ, Sportcsarnok)
- fokozott figyelmet kell fordítani a közterületek gondozására, tisztán tartására, a városközpont vendégbaráttá tételére
- gondoskodni kell a közvilágítás javításáról,
- fontos a környezettudatosság erősítése a lakosság körében - szelektív hulladékgyűjtés
- törekedni kell a belterületi utak, járdák folyamatos karbantartására, kátyúzására
- fontos a KRESZ, és egyéb táblák felülvizsgálata, célszerűségük ellenőrzése
- tájékoztató táblák és az intézmények neveinek kihelyezése
- fásítási program
- elhagyott porták felülvizsgálata, önkormányzatnak átadása továbbhasznosításra
- elhagyott porták ligetes részekké alakítása a város belterületén
- kiemelten fontos a külterületi földutak rendben tartása
- SOS falu – keresni a lehetőséget a megfelelő hasznosításra
- önkormányzati földterület hasznosítása, bérbeadása
- MOL megkeresése - társadalmi szerepvállalás erősítése
- belterületen az útpadkák felülvizsgálata, rendbetétele, továbbá megállást segítő helyek kialakítása elsősorban az oktatási intézmények környékén
- a város belterületen található 3 játszótér karbantartása, állagmegóvása
- pályázati lehetőség keresése a zúzottkő útalappal rendelkező utcák aszfaltburkolattal történő ellátására
- a szilárd útburkolattal nem rendelkező utcák legalább útalappal történő ellátása
- településszintű szennyvízberuházás utáni helyreállítások

- Településközi közlekedés területén a határmenti út teljes kiépítését kell szorgalmazni (Gyula-Elek-Battonya-Mezőhegyes-Csanádpalota-Makó)

Közzolgáltatások biztosítása, színvonalának javítása

Battonya Város Önkormányzata a gazdasági elképzelései között fontosnak tartja az egyes közzolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó intézkedéseket.

- kiemelt feladat az egészségügyi alapellátás biztosítása, az ellátás minőségének fejlesztése, előregedő településként az időskorúak ellátása, ezen szolgáltatás javítása
- törekedni kell a kötelező szűréseken való részvétel ösztönzésére,
- az önkormányzat támogatja azokat a kezdeményezéseket, amelyek az egészséges életmóddal, az egészségmegőrzéssel, az időskorúak problémáival, a hátrányos szociális helyzetbe kerülő személyekkel kapcsolatos tájékoztató, segítő tevékenységre irányulnak
- sporttelep fejlesztése, közösségi térré alakítása, együttműködések kialakítása a környező kistelepülések sportegyesületeivel
- az épített és a természeti környezet védelme érdekében áttekinti a védelmet igénylő, vagy a védelem alá vonandó helyi építészeti, illetve természeti értékeket
- belvízvédelem: csapadékvíz-elvezető rendszer felülvizsgálata, karbantartása, a pénzügyi lehetőségek függvényében annak felújítása
- támogatja a közbiztonság növelését segítő programok, tájékoztatók szervezését
- támogatja a helyi polgárórság működését
- a településen működő oktatási intézmények együttműködésének erősítése
- szolgáltató és ügyfélbarát közigazgatás megteremtése
- középfokú oktatás – közoktatási megállapodás felülvizsgálata

Sajátos működési bevételek és helyi adópolitika célkitűzései

- Az adóbevételek növelése érdekében fontos, hogy az adózók fizetési morálja javuljon. Ennek érdekében rendszeresen figyeli az Önkormányzat az adóintézmények nagyságát, a beszedésre tett intézkedéseket és a behajtások hatékonyságát.
- az adózók kapjanak tájékoztatást az adóbevételek felhasználásról, mert az adóforintok ismert felhasználási célja, illetve elért eredményei javíthatják az adó-befizetési morált
- Idegenforgalmi adó felülvizsgálata, ellenőrzése
- mezőőri járulék emelése (megvalósult - a mezei őrszolgálatról szóló 5/2015. (III.27.) számú önkormányzati rendeletet módosította a 15/2019. (XI.29.) számú önkormányzati rendelet, mely szerint 2020-tól a mezei őrszolgálat mértéke 3000,- forint/ha/évre emelkedett).
- tartalékföld bérbeadás felülvizsgálata

Turizmus

A turizmus a település azon ágazata, amely csak kismértékben van jelen a városban, így vannak kiaknázatlan lehetőségeink. Magyarországon egyre nagyobb ütemben fejlődik a belföldi turizmus, ezen belül egyre népszerűbb a falusi turizmus is. Olyan turisztikai vonzerőkre van szükségünk, amely valós tömegeket vonz, emellett bevételt teremthet mind az Önkormányzat, mind pedig a lakosság számára, ezért ki kell alakítani városunk saját arculatát. A turisztika fontos azért is, mert munkahelyteremtő képessége is jelentős.

A turizmus fellendítése céljából az Önkormányzat:

- erősíti a település marketingtevékenységét
- a város javára és az ide látogatók örömeire népszerűsíti a település értékeit, törekszik ezen értékek megóvására, látogatóbaráttá tételére, megteremtve az aktív turizmus lehetőségét
- ösztönzi a falusi szálláshelyek kialakítását
- túraútvonalakat jelöl ki és azokat népszerűsíti
- kerékpáros turizmus kialakítása, népszerűsítése

- Battonyát népszerűsítő kiadványt (amelyben a látnivalók, a szálláshelyek és az étkezési lehetőségek találhatóak) és image filmet készítenek
- lehetőség szerint támogatja a turizmust elősegítő rendezvényeket
- „*Battonya kincse*” néven gyógyvízzé van nyilvánítva a Battonyán feltörő termálvíz. Kiemelten fontos a Strandfürdő medencéit téliesíteni, fedetté tenni; továbbá az egész éves nyitvatartás megvalósításához az infrastrukturális fejlesztéseken túl elengedhetetlen egy gyógyászati részleg létrehozása, ezzel együtt a fürdő gyógyfürdővé nyilvánítása is. Így kialakulhat egyfajta gyógyturizmus a településen, amely plusz bevételt és új munkahelyeket hozhat a településnek.

A megvalósítás mechanizmusa

A gazdasági program elkészülte önmagában még nem garancia arra, hogy a felvázolt célok meg is valósuljanak. A megvalósítás alapvető feltétele a döntéshozók, a képviselő-testület, valamint a végrehajtásban résztvevők elkötelezettsége a kitűzött célok mellett.

Az Önkormányzat a gazdasági programban meghatározott célkitűzések megvalósításához szükséges anyagi források biztosítása érdekében a következő feladatokat rögzíti:

- Áttekinti a meglévő vagyontárgyait, azok hasznosításának módjait és lehetőségeit, valamint a fenntartási, üzemeltetési költségek nagyságát. Javaslatot dolgoz ki az egyes vagyontárgyak megfelelő hasznosítására, a felesleges vagyontárgyak kihasználására, valamint az egyes vagyontárgyak értékesítésére.
- Sajátos működési bevételeinek növelési lehetőségeit meg kell keresni. Törekedni kell olyan helyi adórendszer megteremtésére, amely megfelel a helyi adópolitika elvárásainak, ésszerű és elfogadható mértékű terheket ró a helyi lakosságra, mindamelllett hatékony eszköze az Önkormányzat saját forrás növelésének.
- Csak olyan kötelezettséget vállal, mely reálisan megvalósítható.
- Törekszik arra, hogy a gazdasági programjában meghatározott célkitűzéseket lehetőség szerint, minél több pályázati forrás bevonásával valósítsa meg, az infrastrukturális elmaradottság kiküszöbölésére irányuló fejlesztések megvalósításához szükséges hitelek felvételénél körültekintően jár el.

A gazdasági program stratégiai célkitűzései megadják az irányvonalait a 2019-2024 közötti ciklus feladatainak. A gazdasági programban rögzített célok megvalósításával Battonya Város Önkormányzata egy nyílt, aktív és kezdeményező, kreatív, megújulni képes, továbbá egy belső- és külső partnerekkel együttműködő önkormányzattá válhat.

Battonya,

Boros Csaba
polgármester